Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0003

Smernica o spravodlivej transformácii vo svete práce: zabezpečenie vytvárania pracovných miest a revitalizácia miestnych hospodárstiev

Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. januára 2026 s odporúčaniami pre Komisiu o smernici o spravodlivej transformácii vo svete práce: zabezpečenie vytvárania pracovných miest a revitalizácia miestnych hospodárstiev (2025/2131(INL))

Európsky parlament,

– so zreteľom na články 153 a 225 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre právne veci k navrhnutému právnemu základu,

– so zreteľom na články 47 a 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na články 4, 9, 46, 149, 151, 153, 162, 164, 174 až 178 a 349 ZFEÚ,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 o Európskej zelenej dohode (COM(2019)0640),

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. marca 2021 s názvom Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv (COM(2021)0102),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti[1],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú

[1] Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17.

transformáciu[2] (ďalej len „FST“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ďalej len „ESF+“) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013[3],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/691 z 28. apríla 2021 o Európskom fonde na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF), ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1309/2013[4],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 z 10. mája 2023, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060[5],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES[6],

– so zreteľom na briefing o posúdení európskej pridanej hodnoty zo septembra 2025 s názvom „Just transition directive in the world of work: ensuring the creation of jobs and revitalising local economies“ (Smernica o spravodlivej transformácii vo svete práce: zabezpečenie vytvárania pracovných miest a revitalizácia miestnych hospodárstiev),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 23. novembra 2023 o tvorbe pracovných miest: spravodlivá transformácia a spoločensky prospešné investovanie,

– so zreteľom na rezolúciu Medzinárodnej organizácie práce (MOP) o spravodlivej transformácii na environmentálne udržateľné hospodárstva a spoločnosti pre všetkých[7],

– so zreteľom na správu Enrica Lettu zo 10. apríla 2024 s názvom Much more than a market (Oveľa viac než len trh),

– so zreteľom na správu Maria Draghiho z 9. septembra 2024 s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti (ďalej len „Draghiho správa“),

– so zreteľom na Plán pre kvalitné pracovné miesta,

---

2 Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1.
3 Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21.
4 Ú. v. EÚ L 153, 3.5.2021, s. 48.
5 Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 1.
6 Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32.
7 ILC.111/Rezolúcia V, 16. júna 2023.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. septembra 2025 o úlohe politiky súdržnosti pri podpore spravodlivej transformácie,

– so zreteľom na odporúčanie Rady o zabezpečení spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo z roku 2022,

– so zreteľom na odporúčanie Rady o zabezpečení spravodlivej transformácie na klimatickú neutralitu z roku 2022 a na kľúčové posolstvá výboru pre zamestnanosť (EMCO) a výboru pre sociálnu ochranu (SPC) týkajúce sa jeho vykonávania,

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 o silnej sociálnej Európe pre spravodlivé transformácie,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. septembra 2025 o verejnom obstarávaní,

– so zreteľom na politické usmernenia pre Európsku komisiu na roky 2024 – 2029,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 26. februára 2025 o Dohode o čistom priemysle (COM(2025)0085),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z júla 2025 s názvom Rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu Dohody o čistom priemysle (C/2025/3602),

– so zreteľom na vyhlásenie z La Hulpe o budúcnosti Európskeho piliera sociálnych práv zo 16. apríla 2024,

– so zreteľom na stanovisko výboru pre zamestnanosť (EMCO) Rady Európskej únie k aspektom kvality pracovných miest zo 6. júna 2025,

– so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru zo 4. decembra 2024 s názvom Príprava legislatívneho návrhu o spravodlivej transformácii a politických nástrojov EÚ umožňujúcich sociálnejšiu Európsku zelenú dohodu,

– so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A10-0261/2025),

A. keďže zelená a digitálna transformácia majú rôznymi spôsobmi hlboký transformačný účinok na európske hospodárstva, spoločnosti, regióny a pracoviská a vyžadujú si komplexné opatrenia v oblasti sociálnej politiky a politiky zamestnanosti, aby sa predišlo nepriaznivým vplyvom a podporila hospodárska, sociálna a územná súdržnosť; keďže zabezpečenie účinného prechodu na klimaticky neutrálne a digitalizované hospodárstvo a zníženie závislosti od dodávok energie je nevyhnutné pre dlhodobú prosperitu, dobré životné podmienky, udržateľnosť, rast a konkurencieschopnosť Európy; keďže konečný úspech dvojakej transformácie bude vo veľkej

miere závisieť od zabezpečenia toho, aby bola transformácia spravodlivá a inkluzívna pre pracovníkov, podniky a regióny a aby prispela k sociálnej spravodlivosti pre všetkých, s osobitným dôrazom na najzraniteľnejšie skupiny, aby sa zabezpečilo, že sa na nikoho nezabudne; keďže samotná spravodlivá transformácia by mohla priniesť 261 miliárd EUR ročne najmä vďaka riešeniu sociálnych nerovností a regionálnych rozdielov[8]; keďže každý dotknutý región si zvolí odlišnú cestu v závislosti od svojej hospodárskej a sociálnej situácie;

B. keďže účinky dvojakej transformácie na zamestnanosť v celej Únii sú asymetrické a sociálno-ekonomický vplyv sa v jednotlivých regiónoch výrazne líši; keďže vzniká priestorová výzva, lebo pracovné miesta v modernom konkurencieschopnom hospodárstve, ktoré efektívne využíva zdroje, sa môžu vytvárať v iných regiónoch než v regiónoch, kde dochádza k stratám pracovných miest;

C. keďže transformácia sa musí riadiť tak, aby sa zabezpečilo sociálne začlenenie, znížila chudoba a nerovnosti a využil sa potenciál na vytváranie kvalitných pracovných miest, podporu demokracie na pracovisku, ochranu práv pracovníkov a zvýšenie pracovných noriem vo všetkých odvetviach;

D. keďže trhy práce EÚ sú naďalej územne rozdelené a keďže kvalita pracovných miest a pracovné zmluvy vykazujú nárast neštandardných foriem zamestnania, najmä medzi mladými ľuďmi;

E. keďže riadenie prechodu na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo by malo nielen podporovať prechod na nové, kvalitné pracovné miesta vo vznikajúcich odvetviach, ale aj zachovať a prispôsobiť existujúce pracovné miesta a odvetvia udržateľnejším a čistejším priemyselným odvetviam a technológiám pre ľudí, najmä pre tých, ktorí žijú na viac zasiahnutých územiach; keďže je kľúčové klásť osobitný dôraz na regióny a priemyselné odvetvia závislé od fosílnych palív, pretože sa budú musieť pretvoriť, aby spĺňali záväzky Únie v oblasti klímy; keďže je dôležité, aby mal každý vrátane pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie podporu pri zvládaní zmien, a tak sa ciele dlhodobej stratégie do roku 2050 stretli s väčším pochopením a prijatím a boli účinné; keďže, ako vyplynulo z výskumu nadácie Eurofound[9], široké zapojenie občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a verejných orgánov do procesu transformácie je rozhodujúce pre zabezpečenie výnosov z hospodárskej činnosti a zdrojov a ich spravodlivé

---

8 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf

9 Eurofound (2024), Creating a new social contract for the just transition: Is partnership working? (Vytvorenie novej spoločenskej zmluvy pre spravodlivú transformáciu: funguje partnerstvo?) Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg.

rozdelenie, ako aj pre zvládanie konfliktov;

F. keďže hospodárska transformácia Európy si vyžaduje silný dôraz na konkurencieschopnosť a rast; keďže podnikateľom a tvorcom pracovných miest sa musia poskytnúť správne podmienky na investovanie a expanziu a zabezpečenie efektívneho využívania finančných prostriedkov je nevyhnutné na prilákanie súkromných investícií; keďže je dôležité, aby sa občania v mestských aj vidieckych oblastiach zapojili do spravodlivej transformácie, v ktorej by sa vyvážila konkurencieschopnosť a solidarita, a podporovali ju a aby mali istotu, že ich práca, príjem a spôsob života budú chránené a na nikoho sa nezabudlo;

G. keďže viacero dôležitých legislatívnych a nelegislatívnych iniciatív Únie má síce za cieľ alebo môže pomôcť riešiť vplyvy dvojakej transformácie (najmä Mechanizmus spravodlivej transformácie, FST, EGF, únia zručností, Sociálno-klimatický fond, ESF+ a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti) a posilniť konkurencieschopnosť, v legislatívnom a politickom rámci pretrvávajú nedostatky, pokiaľ ide o narušenia na pracovisku, práva pracovníkov, sociálnu ochranu, sociálny dialóg a príležitosti v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy; keďže len opatrenia na úrovni Únie môžu zabezpečiť skutočnú pridanú hodnotu a súbežnú vzostupnú sociálnu konvergenciu, aby sa prísľub „na nikoho nezabudnúť“ stal skutočnosťou, pričom treba brať zreteľ na vnútroštátne modely trhov práce a tradície;

H. keďže Draghiho správa označuje pretrvávajúci nedostatok zručností ako prekážku inovácií, zavádzania technológií a úsilia o dekarbonizáciu, čo zase brzdí rast a konkurencieschopnosť; keďže takmer štyri z piatich malých a stredných podnikov v EÚ uvádzajú, že majú ťažkosti nájsť pracovníkov s vhodnými zručnosťami; keďže pre úpadok systémov vzdelávania a odbornej prípravy, najmä vzdelávania a odbornej prípravy dospelých, nemožno pripraviť pracovnú silu na dvojakú transformáciu; keďže účasť na vzdelávaní dospelých je naďalej nedostatočná, keďže na odbornej príprave sa zúčastňuje len 39,5 % dospelých ročne[10], čo je hlboko pod cieľom najmenej 60 % do roku 2030, a na dosiahnutie tohto cieľa by bolo potrebné, aby sa na odbornej príprave zúčastňovalo približne o 50 miliónov viac pracovníkov[11];

I. keďže investovaním do rozvoja vysokej úrovne zručností môže EÚ podporiť pozitívny kruh zvýšenej produktivity, vyšších miezd a väčšej hospodárskej rovnosti; keďže takmer 50 % dospelých bude zrejme potrebovať zvýšenie úrovne zručností alebo rekvalifikáciu[12]; keďže

---

10 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090

11 Draghiho správa, s. 37.

12 https://www.cedefop.europa.eu/sk/publications/4223#group-downloads

len v samotnom odvetví energetiky EÚ bude do roku 2030 potrebných najmenej 145 000 kvalifikovaných pracovníkov[13]; keďže čistá technológia je jednou z hnacích síl hospodárskej prosperity v Európe a len v roku 2023 prispela k 30 % rastu EÚ a vytvorila milióny pracovných miest[14];

J. keďže v rámci európskych stratégií v oblasti zručností, konkurencieschopnosti a investícií by sa mali vytvárať príležitosti pre veľké spoločnosti aj malé a stredné podniky a zároveň riešiť vnútroštátne, regionálne a miestne potreby; keďže politiky, ktorými sa posilňuje priemyselná kapacita, podporuje podnikanie a vytvára pracovná sila so zručnosťami prispôsobenými miestnym podmienkam, sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby všetci Európania mohli profitovať z rastu a inovácií;

K. keďže primerane financované systémy sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany sú nevyhnutným predpokladom zabezpečenia spravodlivej a primeranej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo a digitálnej transformácie; keďže v Draghiho správe sa ďalej zdôrazňuje potreba zabezpečiť, aby rast produktivity a sociálne začlenenie išli ruka v ruke so systémami sociálneho zabezpečenia členských štátov, ktoré majú zásadný význam pre poskytovanie kvalitných verejných služieb, sociálnej ochrany, bývania, dopravy a starostlivosti o deti počas transformácie; keďže kvalitné pracovné miesta, dôstojné pracovné podmienky, prístup k sociálnej ochrane, sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie zohrávajú kľúčovú úlohu pri získavaní a udržaní pracovnej sily a sú dôležité pre konkurencieschopnosť Únie a demokraciu na pracovisku;

L. keďže podľa správy Komisie Vývoj v oblasti zamestnanosti a sociálnej situácie v Európe v roku 2024 (prieskum ESDE 2024)[15] sa obmedzenia v účasti na vzdelávaní a odbornej príprave dospelých pripisujú prekážkam, ako je pocit, že nie sú potrebné, nedostatočná ponuka alebo ťažkosti s prístupom k relevantnej kvalitnej odbornej príprave, prekrývajúce sa termíny, zladenie s rodinnými povinnosťami a finančné obmedzenia; keďže v Draghiho správe sa EÚ vyzýva, aby zabezpečila právo na vzdelávanie a rekvalifikáciu pre všetkých pracovníkov, čo im umožní prechádzať na nové pozície, keď ich spoločnosti zavádzajú nové technológie, alebo na kvalitné pracovné miesta v nových odvetviach[16];

M. keďže integrovaný súbor politík kombinujúci vzdelávanie a rozvoj

---

13 https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/4826f429-0545-11f0-b1a3-01aa75ed71a1/language-sk

14 https://www.cedefop.europa.eu/sk/news/green-transition-creates-more-jobs-it-destroys

15 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/employment-and-social-developments-europe-2024-upward-social-convergence-eu-and-role-social_sk

16 Draghiho správa, s. 19.

zručností, financie a priemyselnú politiku je kľúčovým faktorom konkurencieschopnosti, sociálnej odolnosti a spravodlivosti, strategickej autonómie, investícií a udržateľnej tvorby pracovných miest v Európe; keďže zelená a digitálna transformácia si vyžaduje značné investície do rekvalifikácie, zvyšovania úrovne zručností, odborného vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom vybaviť pracovníkov potrebnými technickými zručnosťami špecifickými pre každé povolanie aj základnými mäkkými zručnosťami; keďže starší pracovníci, nízkokvalifikovaní pracovníci a pracovníčky môžu čeliť väčším prekážkam pri zvyšovaní kvalifikácie a uchádzaní sa o nové pracovné miesta; keďže úsilie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy musí byť preto úzko prepojené s politikami v oblasti spravodlivej transformácie; keďže znevýhodnení pracovníci a znevýhodnené komunity budú potrebovať cielenú podporu, aby sa zabezpečilo, že sa na nich nezabudne;

N. keďže medzi členskými štátmi a regiónmi EÚ naďalej existujú významné hospodárske rozdiely, pričom od roku 2012 vládne veľký nepomer z hľadiska HDP, ktorý vyplýva z podielu priemyslu na hospodárskej činnosti;

O. keďže v Lettovej správe sa uvádza, že sloboda pohybu a sloboda zostať sú dve strany tej istej mince a musia sa rozvíjať spoločne; keďže v Lettovej správe sa uvádza, že sloboda pohybu by mala byť slobodnou voľbou, a nie nevyhnutnosťou na kompenzáciu nedostatku pracovných miest v niektorých regiónoch; keďže v správe sa zdôrazňuje potreba poskytnúť príležitosti občanom vo všetkých regiónoch, najmä vo vidieckych oblastiach, vrátane potreby kvalitných pracovných miest, a potreba riešiť nerovnosti v rámci krajín a medzi nimi[17]; keďže zelená transformácia by mohla mať nepomerne väčší vplyv na zraniteľné regióny vo východnej a južnej Európe[18] z hľadiska rizika nezamestnanosti a straty pracovných miest, ak nebude primerane koncipovaná a podporovaná; keďže ďalšiu úroveň zraniteľnosti predstavujú územia závislé od uhlia, kde je miera zamestnanosti o 10 – 15 % nižšia ako priemer EÚ[19];

P. keďže Plánom pre kvalitné pracovné miesta sa majú podporiť opatrenia, ktorými sa poskytne podpora členským štátom a priemyselným odvetviam pri zabezpečovaní dôstojných pracovných podmienok a prístupu k odbornej príprave, stanovovaní prísnych noriem v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zabezpečení spravodlivej zmeny zamestnania pracovníkov a hlavne samostatne zárobkovo činných osôb, ako aj kolektívneho vyjednávania s cieľom

---

17 https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/py4s-5ad4

18 https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/24c7aa49-2451-11ee-94cb-01aa75ed71a1/language-sk

19 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/759354/CASP_STU(2025)759354_EN.pdf

prilákať talenty a prispieť ku konkurencieschopnosti európskych priemyselných odvetví; keďže v tejto súvislosti sa od Komisie očakáva, že bude so sociálnymi partnermi diskutovať o rámci na podporu procesov reštrukturalizácie na úrovni EÚ a členských štátov; keďže tento rámec bude zameraný na spravodlivú transformáciu, predvídanie zmien, včasnú intervenciu v prípade hrozby reštrukturalizácie a na zlepšenie informácií a konzultácií;

Q. keďže je potrebné posilniť administratívne a technické kapacity miestnych zainteresovaných strán zapojených do navrhovania a vykonávania spravodlivej transformácie; keďže členské štáty stále čelia značným výzvam pri účinnom riadení a využívaní fondov EÚ na miestnej úrovni a pri posudzovaní rôznych vplyvov politík v oblasti klímy; keďže implementácia Fondu na spravodlivú transformáciu je pomalá, čo dokazuje miera platieb, ktorá bola na konci roka 2024 len na úrovni 32,2 %[20]; keďže počet pracovných miest vytvorených z FST nepokryje počet pracovných miest, ktorých stratu podľa prognóz spôsobí prechod priemyselných odvetví s vysokými emisiami uhlíka na čistejšie technológie; keďže MSP tvoria základ európskeho hospodárstva a vytvárajú veľký podiel trvalých pracovných miest na miestnej úrovni; keďže sú potrebné osobitné ustanovenia pre MSP na posilnenie ich úlohy pri spravodlivej transformácii;

1. zdôrazňuje, že úspešný prechod na udržateľnejšie zdroje energie, zmodernizované priemyselné odvetvia a viac digitalizované hospodárstvo budú zohrávať významnú úlohu v dlhodobej konkurencieschopnosti podnikov Únie na svetovom trhu a musia viesť k vytváraniu kvalitných pracovných miest v Únii; zdôrazňuje, že treba zabezpečiť, aby podniky a pracovníci boli dobre vybavení nato, aby dokázali využiť príležitosti vyplývajúce z prechodu na nové a inovatívne riešenia, a zdôrazňuje význam dôstojnej práce a pracovných miest zastrešených kolektívnymi zmluvami, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie sociálneho pokroku a prijatia transformácie; domnieva sa, že legislatívny rámec na riešenie výziev a príležitostí spravodlivej transformácie na pracovisku je nevyhnutný na zabezpečenie primeraných minimálnych noriem, ktoré zabezpečia jasnosť a štruktúru pre pracovníkov aj zamestnávateľov pri predvídaní a riadení zmien, čím sa v konečnom dôsledku zlepší odolnosť, konkurencieschopnosť a vzostupná sociálna konvergencia a sociálna spravodlivosť Únie; zdôrazňuje, že regióny môžu podporiť spravodlivú transformáciu kombináciou sociálnej ochrany, hospodárskej diverzifikácie a územnej koordinácie s cieľom znížiť negatívne vplyvy, posilniť miestne hospodárstva a podporiť inkluzívny rozvoj;

2. zdôrazňuje, že vplyv dekarbonizácie na zamestnanosť presahuje rámec znižovania emisií v odvetviach fosílnych palív a bude mať širší

---

[20] Mechanizmus spravodlivej transformácie – plnenie v roku 2025, Európska komisia.

vplyv, pokiaľ ide o nové vymedzenie pracovných miest a celkovú transformáciu trhu práce; víta v tejto súvislosti oznámenie aktu pre kvalitné pracovné miesta, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby postupy v oblasti zamestnanosti držali krok s vývojom moderného hospodárstva; zdôrazňuje, že je potrebné, aby tento akt aj nadchádzajúca aktualizácia Akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv a nový Plán pre kvalitné pracovné miesta zahŕňali súbor konkrétnych opatrení, ktoré hmatateľne zlepšia pracovné podmienky, zdravie a bezpečnosť, demokraciu na pracovisku, pokrytie kolektívnym vyjednávaním a odbornú prípravu a zručnosti pracovníkov a samostatne zárobkovo činných osôb a zároveň zaručia účinné presadzovanie právnych predpisov EÚ v oblasti politiky zamestnanosti a sociálnej politiky; zdôrazňuje, že takéto opatrenia poskytujú aj príležitosť na podporu zamestnávateľov v Únii, najmä MSP, aby si udržali a zlepšili konkurencieschopnosť, a to poskytnutím jasného rámca vrátane praktických usmernení a podporných nástrojov na predvídanie a riadenie zmien v partnerstve s pracovníkmi a na investovanie do odborného vzdelávania a prípravy, zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie pracovníkov s cieľom riešiť nedostatok zručností a pracovnej sily, ktorý brzdí produktivitu a rast, ako aj budúce vyhliadky pracovníkov;

3. zdôrazňuje, že digitalizácia sa musí realizovať spôsobom zameraným na človeka, pričom sa musí zabrániť nadmernému dohľadu nad pracovníkmi a zabezpečiť právo na odpojenie sa, ako aj spravodlivé režimy pracovného času;

4. zdôrazňuje, že predvídanie a riadenie zmien je pre zamestnávateľov aj pracovníkov, regionálne a miestne orgány a komunity mimoriadne dôležité, aby úspešne prešli zelenou a digitálnou transformáciou a účinné zvládli hospodárske výzvy spôsobené nepriaznivými geopolitickými udalosťami a využili ich ako príležitosť; zdôrazňuje, že plánovaním transformácie vopred je možné aktívne predchádzať prepúšťaniu a viesť k vytváraniu pracovných miest, budovať dlhodobú odolnosť podnikov a čo najlepšie využívať dostupné zdroje; zdôrazňuje, že takéto plány si vyžadujú rozhodnutia, ktoré pravdepodobne povedú k podstatným zmenám v organizácii práce, a preto sa musia vypracovať v rámci široko koncipovaného partnerstva prostredníctvom sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania pri plnom rešpektovaní práva na informácie a konzultácie; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby monitorovala a presadzovala úplné vykonávanie rámca stanoveného v smernici 2002/14/ES; ďalej vyzýva členské štáty, aby umožnili sociálny dialóg na príslušných úrovniach o uľahčení prechodu na iné pracovné miesta, najmä v prípade povolaní, ktoré môžu zaniknúť alebo v ktorých sa môže výrazne znížiť počet pracovníkov; pripomína nástroje včasného varovania stanovené v smernici (EÚ) 2019/1023 a domnieva sa, že prispôsobenie takýchto nástrojov tak, aby zahŕňali aj okolnosti relevantné pre dvojakú transformáciu, by zabezpečilo lepšie odhaľovanie a reakciu na nadchádzajúce zmeny v prevádzke podnikov; zdôrazňuje, že treba

poskytnúť podnikom stimuly na vypracovanie ich vlastných plánov transformácie; zdôrazňuje, že zainteresované strany a občianska spoločnosť musia byť zapojené už do prvých fáz plánovania transformácie, čím sa zabezpečí ich zmysluplná účasť, a nie až do konzultácií v neskorej fáze;

5. zdôrazňuje, že nedostatok kvalifikovaných pracovníkov možno zmysluplne zmierniť riešením dostupnosti a prístupnosti príležitostí na vzdelávanie, (re)kvalifikáciu a odbornú prípravu, ako aj zlepšením pracovných podmienok; zdôrazňuje, že sociálny dialóg medzi pracovníkmi a zamestnávateľmi o spôsoboch realizácie možností odbornej prípravy, ktoré sú v súlade s potrebami trhu práce a ktoré rešpektujú rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, je nevyhnutný a mal by sa uľahčiť[21]; je pevne presvedčený, že individuálne právo na odbornú prípravu pre pracovníkov počas pracovného času, ktoré rieši hlavné prekážky účasti na odbornej príprave, môže zabezpečiť kvalitné zvyšovanie úrovne zručností alebo rekvalifikáciu, odbornú prípravu zamestnancov a podporu v kariérnom raste s cieľom poskytovať zamestnávateľom predvídateľnú a stabilnú ponuku kvalifikovaných pracovníkov; zdôrazňuje, že je potrebné riešiť nákladovú prekážku zabezpečením toho, aby odborná príprava bola pre pracovníkov bezplatná, podporená financovaním, daňovými stimulmi a partnerstvami; zdôrazňuje, že vnútroštátne inštitúcie a sociálni partneri sú zodpovední za odbornú prípravu zamestnancov, a zdôrazňuje ich zásadnú úlohu pri uplatňovaní práva na odbornú prípravu; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby uprednostňovali a podporovali systémy odbornej prípravy, ktoré spoločne vyvinuli pracovníci a ich zamestnávatelia, a zabezpečili, aby zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia zodpovedali skutočnému dopytu a prispievali ku kariérnemu postupu;

6. zdôrazňuje, že je potrebné zmysluplne zapojiť mladých ľudí do navrhovania, vykonávania a monitorovania politík súvisiacich so spravodlivou a primeranou transformáciou; vyzýva, aby sa zintenzívnilo úsilie o vykonávanie záruky pre mladých ľudí a zabezpečilo, aby členské štáty zvýšili prostriedky a vyčlenili aspoň 15 % svojich zdrojov z ESF+ na cielené opatrenia a štrukturálne reformy podporujúce kvalitnú zamestnanosť mladých ľudí, odborné vzdelávanie a odbornú prípravu, najmä prostredníctvom platených kvalitných stáží a učňovskej prípravy, a uľahčujúce prechod zo školy do práce, opätovné začlenenie do vzdelávania alebo odbornej prípravy a kompenzačné vzdelávanie;

7. zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty za účasti regiónov podporovali podniky a pracovníkov vypracovaním stratégií transformácie a politík pre spravodlivú transformáciu na vnútroštátnej úrovni, ktoré budú prispôsobené miestnym špecifikám;

---

21 Vývoj v oblasti zamestnanosti a sociálnej situácie v Európe 2024, Európska komisia, s. 20.

zdôrazňuje, že v takýchto národných stratégiách by sa mal identifikovať vplyv transformácie na regióny, jednotlivé odvetvia a príslušnú pracovnú silu a mal by sa v nich stanoviť komplexný a prierezový plán na zmiernenie tohto vplyvu; zdôrazňuje význam rozvoja dlhodobej vízie a stratégie pre miestnu a regionálnu hospodársku transformáciu zapojením verejných a súkromných aktérov, občianskej spoločnosti a sociálneho hospodárstva; zdôrazňuje, že na udržanie pracovníkov a vytváranie kvalitných pracovných miest sú potrebné priame investície do inovácií a zvyšovania regionálnej atraktívnosti prostredníctvom modernizácie a zabezpečenia vysokokvalitnej, cenovo dostupnej a prístupnej infraštruktúry, verejných služieb a vybavenosti;

8. považuje za nevyhnutné podporovať hospodársku životaschopnosť európskych priemyselných spoločností a v čo najväčšej miere zabrániť ich zatváraniu a nútenému prepúšťaniu; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať podniky, najmä MSP, aby sa zabránilo nútenému prepúšťaniu, napríklad prostredníctvom programov dočasnej podpory na ochranu zamestnanosti počas transformácie, čím sa zabráni strate strategických priemyselných kapacít a kvalifikovanej pracovnej sily; konštatuje, že ak je potrebný prechod na iné pracovné miesto, je nevyhnutné udržať pracovníkov v rovnakom regióne a zároveň im poskytnúť dostatok času na rekonverziu a pritom obmedziť osobné finančné straty; požaduje silnejšiu ochranu pred nespravodlivým prepúšťaním a žiada, aby sa pracovníkom zasiahnutým reštrukturalizáciou zabezpečil prístup k primeranej kompenzácii, príležitostiam na rekvalifikáciu a podpore pri zaistení nového zamestnania;

9. zdôrazňuje, že regionálne prognózy Eurostatu naznačujú pokračujúci pokles počtu obyvateľov v produktívnom veku na mnohých územiach v dvadsiatych a tridsiatych rokoch 21. storočia, najmä v regiónoch, ktoré už sú zasiahnuté starnutím a geografickou mobilitou; zdôrazňuje, že takéto trendy môžu oslabiť ponuku pracovnej sily, a tým ohroziť dlhodobý rozvoj práve v čase, keď sú kvalifikovaní pracovníci nevyhnutní pre zelenú a digitálnu transformáciu; zdôrazňuje význam práva ľudí zostať vo svojich regiónoch alebo miestnych oblastiach a potrebu cielených stratégií pre vidiecke a okrajové oblasti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali politiky orientované na miestne potreby, ktoré vytvárajú hospodárske príležitosti pre ľudí aj spoločnosti vo vidieckych regiónoch, priťahujú súkromné investície a vytvárajú pracovné miesta na miestnej úrovni; zdôrazňuje, že takéto stratégie sú potrebné na posilnenie hospodárskych príležitostí vo vidieckych oblastiach, na podporu vytvárania kvalitných pracovných miest, inovácií, obnovy miestneho priemyslu a v konečnom dôsledku na zabezpečenie toho, aby si občania mohli vybudovať budúcnosť vo svojich komunitách;

10. pripomína, že MSP sú hlavnými tvorcami udržateľnej miestnej zamestnanosti; zdôrazňuje, že treba napomôcť zjednodušenému

a primeranému prístupu k financovaniu transformácie, ktorý by bol ústretový k MSP, a to aj tým, že sa umožní vytváranie zoskupení s cieľom získať prístup k finančným prostriedkom a plniť povinnosti podávania správ, zriaďovanie digitálnych jednotných kontaktných miest a poskytovanie povinnej technickej pomoci pri navrhovaní projektov a zabezpečovaní súladu s predpismi; naliehavo vyzýva členské štáty a regionálne orgány, aby vytvorili a posilnili programy na podporu podnikania v postihnutých regiónoch s cieľom pomôcť startupom a MSP rásť a dosahovať úspechy; zdôrazňuje, že investičné stimuly spojené so sociálnou kondicionalitou môžu pomôcť prilákať podniky do zraniteľných regiónov a zároveň zabezpečiť udržateľný rozvoj miestneho hospodárstva; zdôrazňuje, že je potrebné pomôcť spoločnostiam, najmä MSP, riešiť problém nedostatku zručností v Únii a podporovať rekvalifikáciu a zvyšovanie úrovne zručností, čo ľuďom pomôže získať správne zručnosti pre kvalitné pracovné miesta; vyzýva Európsku komisiu, aby v rámci budúceho financovania spravodlivej transformácie zabezpečila vyčlenenie podpory pre MSP; ďalej vyzýva Európsku komisiu, aby sledovala účasť MSP na programoch spravodlivej transformácie;

11. zdôrazňuje, že sociálne hospodárstvo, najmä sociálne podniky zamerané na pracovnú integráciu, zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní inkluzívnej a spravodlivej transformácie; zdôrazňuje potrebu podpory v prístupe k financovaniu, budovaniu kapacít a technickej pomoci;

12. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uľahčili rozsiahle aj malé investície a vypracovali politiky, ktoré umožnia využívať hospodárske príležitosti v súkromnom sektore, najmä malým a stredným podnikom, a to znížením administratívneho zaťaženia, znížením požiadaviek na spolufinancovanie a zjednodušením prístupu k financovaniu, a to pri súčasnom rešpektovaní práv pracovníkov a spotrebiteľov; zdôrazňuje, že takéto investície sú nevyhnutné na posilnenie európskej priemyselnej a technologickej základne, vytvorenie kvalitných pracovných miest a zabezpečenie kvalifikovanej pracovnej sily prispôsobenej miestnym podmienkam, zdrojom a špecifickým potrebám, aby sa plne využil regionálny potenciál a podporila konkurencieschopnosť, udržateľný rast a dlhodobé vytváranie hodnôt; zdôrazňuje, že podnikatelia a malé spoločnosti majú zásadný význam pre investície, inovácie a vytváranie pracovných miest, najmä vo vidieckych a menej rozvinutých regiónoch, a že na plné využitie ich potenciálu v zelenom a digitálnom hospodárstve a podporu udržateľného rastu a dlhodobého vytvárania hodnôt je potrebné prispôsobiť finančné nástroje a technickú pomoc ich potrebám;

13. konštatuje, že chýbajú presné rozčlenené údaje o počte pracovných miest stratených, vytvorených alebo ovplyvnených dvojakou transformáciou; zdôrazňuje, že pre účinné politické a včasné opatrenia je dôležité predvídať zmeny na trhu práce a trendy

týkajúce sa potrieb zručností; zdôrazňuje potrebu identifikovať, vymieňať si a presadzovať najlepšie postupy; vyzýva na konsolidáciu zberu relevantných údajov a analýzu vplyvu transformačných politík; zdôrazňuje, že ukazovatele energetickej a dopravnej chudoby by sa mali systematicky začleňovať do štruktúr monitorovania spravodlivej transformácie, aby sa zabezpečilo, že financovanie a opatrenia na vytváranie pracovných miest budú zamerané predovšetkým na zraniteľné domácnosti;

14. podporuje programy obnovy na komunitnej úrovni, ktoré sa vzťahujú na štvrte alebo dediny, pričom znižujú náklady, posilňujú súdržnosť a urýchľujú transformácia;

15. vyjadruje poľutovanie nad tým, že návrh viacročného finančného rámca na roky 2028 – 2034 neobsahuje samostatný nástroj na riešenie spravodlivej transformácie; zdôrazňuje, že na podporu dotknutých regiónov pri riešení výziev vyplývajúcich zo zelenej transformácie sú naďalej potrebné osobitné finančné prostriedky; požaduje v tomto smere rozšírený a navýšený Fond na spravodlivú transformáciu na programové obdobie po roku 2027, ktorý by fungoval podľa zásad zdieľaného riadenia a partnerstva, v rámci politiky súdržnosti a so zvýšeným rozpočtom; zdôrazňuje, že nový fond by mal podporovať zamestnávateľov pri zabezpečovaní práva pracovníkov na odbornú prípravu, ako aj pri zavádzaní plánov transformácie na úrovni podnikov; zdôrazňuje, že odborná príprava by mala byť kvalitná, zodpovedať potrebám práce a viesť k získaniu kvalifikácie a certifikátov, ktoré sa zvalidujú prostredníctvom transparentných a jasných systémov certifikácie, ktoré umožnia vzájomné uznávanie medzi členskými štátmi; naliehavo žiada, aby financovanie transformácie zahŕňalo sociálne podmienky na podporu začlenenia;

16. pripomína, že pri dosahovaní cieľov v rámci FST sa napriek jeho transformačným ambíciám objavili značné výzvy najmä pri zabezpečovaní spravodlivých výsledkov a poskytovaní prístupu k fondu malým a stredným podnikom[22]; vyzýva na zjednodušenie prístupu MSP k Fondu na spravodlivú transformáciu prostredníctvom poskytovania technickej pomoci a zníženia administratívneho zaťaženia;

17. zdôrazňuje význam rozvoja digitálnych zručností pracovníkov na základnej aj pokročilej úrovni; zdôrazňuje potrebu vybaviť občanov základnou digitálnou gramotnosťou, informovanosťou o údajoch a bezpečným používaním online nástrojov, aby sa zachovala ich zamestnateľnosť a prispôsobivosť, a zároveň posilniť pokročilejšie kompetencie;

---

22 Spravodlivá transformácia vo svete práce, EPRS, september 2025, https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf.

18. zdôrazňuje, že inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy musia zvýšiť relevantnosť svojej odbornej prípravy, aby pokryli potreby konkurencieschopného trhu práce a pripraviť vzdelávajúce sa osoby, školiteľov a učiteľov s príslušnými znalosťami a zručnosťami na to, aby boli aktívnymi aktérmi zmeny pri spravodlivej transformácii na environmentálne udržateľné hospodárstva a spoločnosť pre všetkých; zdôrazňuje, že účinná odborná príprava závisí od dostupnosti učiteľov a školiteľov s aktuálnymi znalosťami udržateľného a zeleného hospodárstva, energetickej efektívnosti a zelených a digitálnych technológií; podčiarkuje, že ich úloha je kľúčová pri podpore správnych zručností a kompetencií pre mladšie aj staršie generácie pracovníkov a primeranej odbornej prípravy v oblasti rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností v prípade osôb zasiahnutých zelenou transformáciou; zdôrazňuje, že vzdelávanie a odborná príprava týchto učiteľov a školiteľov by preto mali byť prioritou každej stratégie reakcie v oblasti zručností na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;

19. zdôrazňuje, že priame verejné a súkromné investície do čistej infraštruktúry, projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a činností obehového hospodárstva sú nevyhnutné na oživenie miestnych hospodárstiev a prispievajú k vytváraniu kvalitných pracovných miest; zdôrazňuje potrebu využiť regionálne výhody investovaním do odvetví, v ktorých sú už regióny silné alebo majú komparatívne výhody; domnieva sa, že základom zelených priemyselných klastrov môže byť regionálna špecializácia; zdôrazňuje, že podpora výskumu a inovácií a podnecovanie spolupráce medzi univerzitami a podnikmi môžu byť hnacím motorom nových udržateľných obchodných modelov;

20. zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov spravodlivej transformácie je potrebný súdržný a integrovaný súbor politík; žiada, aby opatrenia EÚ v oblasti klímy a priemyslu zohľadňovali ciele v oblasti začlenenia, sociálnej ochrany a zručností; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby sa európske a vnútroštátne finančné prostriedky využívali na uľahčenie zelenej a digitálnej transformácie, a to aj presadzovaním sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania; žiada, aby sa financovanie EÚ a štátna pomoc členských štátov zosúladili s európskou priemyselnou politikou s cieľom ponúknuť kvalitné pracovné miesta, presadzovať kolektívne vyjednávanie, dodržiavať pracovné práva a normy EÚ, zlepšiť konkurencieschopnosť európskych podnikov a zabezpečiť lepšie pracovné podmienky;

21. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili dostatočné financovanie kvalitných programov odborného vzdelávania a prípravy ako dlhodobú investíciu do produktivity, rastu a konkurencieschopnosti pracovníkov a podnikov; vyzýva členské štáty, aby s podporou Komisie strategicky využívali existujúce nástroje Únie na realizáciu únie zručností, najmä záruky získania zručností; vyzýva členské štáty,

aby zvýšili využívanie príjmov z vnútroštátnych systémov obchodovania s emisiami na odbornú prípravu pracovníkov a prerozdelenie pracovnej sily, najmä v prípade pracovníkov v regiónoch s vysokou uhlíkovou náročnosťou; vyzýva Komisiu, aby preskúmala a vydala usmernenia k tomu, ako môžu verejno-súkromné partnerstvá medzi členskými štátmi a podnikmi financovať odbornú prípravu, rekvalifikáciu a zvyšovanie úrovne zručností pracovníkov, najmä právo na odbornú prípravu jednotlivých pracovníkov;

22. pripomína význam uplatňovania hľadiska zdravotného postihnutia a prierezového prístupu zameraného na mladých a starších pracovníkov, pracovníkov s nízkou kvalifikáciou a pracovníčky vo všetkých politických opatreniach zameraných na dvojakú transformáciu, ako je poskytovanie primeraných úprav vo vzdelávaní a odbornej príprave;

23. pripomína úlohu Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF), pri poskytovaní podpory pracovníkom zasiahnutým zelenou a digitálnou transformáciu počas zostávajúcej časti programového obdobia, a nabáda členské štáty, aby s podporou Komisie tento fond plne využívali; víta cieľ navrhovanej revízie súčasného EGF iniciatívne podporovať pracovníkov, ktorým hrozí prepustenie, a urýchliť postup schvaľovania žiadostí; zdôrazňuje však, že je dôležité zabezpečiť, aby podniky, ktoré prechádzajú reštrukturalizáciou a chcú požiadať o podporu z fondu, v plnom rozsahu zapojili do konzultácií pracovníkov a ich zástupcov, a to aj pri navrhovaní individuálneho balíka opatrení; so znepokojením konštatuje, že v návrhu viacročného finančného rámca na roky 2028 – 2034 EGF už nie je zahrnutý; zdôrazňuje význam aktívnych opatrení na trhu práce a opatrení sociálnej ochrany pri opätovnom začleňovaní pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie, do trhu práce po veľkých reštrukturalizáciách; vyzýva Komisiu, aby v budúcom VFR zabezpečila pokračovanie osobitnej podpory pre pracovníkov, ktorým hrozí prepustenie alebo ktorí prišli o zamestnanie v dôsledku veľkých reštrukturalizácií;

24. pripomína, že je dôležité zabezpečiť vysokú úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci; zdôrazňuje význam proaktívneho riešenia vyvíjajúcich sa rizík v oblasti BOZP pre pracovné úlohy, pracovné režimy a pracoviská, najmä environmentálnych a psychosociálnych rizík, v kontexte dvojakej transformácie; vyzýva Komisiu, aby vykonala komplexné preskúmanie súčasného strategického rámca v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a platného legislatívneho rámca BOZP s cieľom identifikovať pretrvávajúce nedostatky a zabezpečiť, že *acquis* EÚ bude aj naďalej spĺňať svoj účel, a prispieť k návrhu strategického rámca na obdobie po roku 2027;

25. zdôrazňuje, že transformácia a reštrukturalizácia na pracovisku

počas dvojakej transformácie môže priniesť psychosociálne riziká, ako je stres, neistota a hrozba straty zamestnania; zdôrazňuje potrebu ochrany duševného zdravia a psychosociálnej pohody pracovníkov počas transformácie, a to aj prostredníctvom posudzovania rizík na pracovisku a podporných služieb; žiada, aby sa do plánov transformácie na úrovni podnikov začlenili programy na podporu duševného zdravia vrátane poradenstva, zvládania stresu a programov na zosúladenie pracovného a súkromného života;

26. zdôrazňuje, že je dôležité podporovať pracovníkov pri posilňovaní ich transformačných, základných a kognitívnych zručností, ako sú kreatívne a kritické myslenie, predvídanie, odolnosť, flexibilita a agilnosť, motivácia a sebauvedomenie, zvedavosť a celoživotné vzdelávanie, a to vzhľadom na význam schopnosti pracovníkov prispôsobiť sa narušeniam na pracoviskách, preukázať osobnú efektívnosť a vytvárať nové riešenia, ktoré si vyžaduje zelená a digitálna transformácia;

27. víta politický dokument strediska Cedefop o vytvorení európskej mapy kvalifikácií, ktorou sa posilní transparentnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií v Európe; zdôrazňuje, že takáto mapa nesmie byť len akademickým pokusom a musí slúžiť ako praktický nástroj konkurencieschopnosti, relevantnosti trhu práce a mobility; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili pevné prepojenie európskeho kvalifikačného rámca s hospodárskymi potrebami, priemyselnou politikou a investíciami do zručností a aby dôkladne a systematicky zmapovali súčasné nedostatky v zručnostiach na regionálnej úrovni, ako aj predvídali budúci dopyt po zručnostiach zdôrazňuje, že takéto mapovanie by malo zahŕňať posúdenie vplyvu a viesť k odvetvovým a územným opatreniam, v ktorých by sa využil potenciál zelenej transformácie vo všetkých regiónoch;

28. zdôrazňuje, že silné záchranné sociálne siete a systémy sociálnej ochrany sú nevyhnutné na podporu pracovníkov a zabezpečenie sociálnej súdržnosti počas prechodných období; vyzýva členské štáty, aby po konzultácii so sociálnymi partnermi a s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti modernizovali a posilnili svoje systémy sociálnej ochrany a základné verejné služby a zároveň zabezpečili ich dlhodobú udržateľnosť a nezvyšovali finančné zaťaženie MSP, s osobitným dôrazom na zdravotnú starostlivosť, dopravu, vzdelávanie, politiky v oblasti sociálneho začleňovania, podporu príjmu a cenovo dostupné bývanie, ako aj podporu neziskových poskytovateľov sociálnych služieb s cieľom zabezpečiť odolnosť voči otrasom vyplývajúcim z dvojakej transformácie, ktorá ovplyvňuje trh práce, a aby si zamestnanci zasiahnutí stratou zamestnania mohli v čo najväčšej možnej miere zachovať svoju životnú úroveň;

29. naliehavo vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali odporúčanie Rady o sociálnej ochrane pracovníkov a samostatne

zárobkovo činných osôb; vyzýva Komisiu, aby monitorovala riziká a pokrok v týchto opatreniach prostredníctvom sociálneho prehľadu a rámca sociálnej konvergencie; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby ponuka verejných služieb zamestnanosti na vnútroštátnej úrovni zodpovedala meniacemu sa vývoju na trhu práce s cieľom zabezpečiť podporu a uľahčiť ľuďom zmenu zamestnania v dôsledku transformácie;

30. zdôrazňuje význam cielených politík na podporu ľudí najviac zasiahnutých dvojakou transformáciou, najmä tých, ktorí sa nachádzajú v neistej situácii; zdôrazňuje, že je potrebná aktívna podpora a včasná intervencia, aby sa zabránilo tomu, že ľudia v neistej situácii zostanú dlhodobo nezamestnaní alebo sa nechajú odradiť od hľadania zamestnania; vyzýva členské štáty, aby výrazne zvýšili aktívnu podporu kvalitnej zamestnanosti, najmä podporou prístupu ku kvalitnému zamestnaniu a jeho zachovania, podporou podnikania a podnecovaním vytvárania kvalitných pracovných miest; zdôrazňuje úlohu programov pracovnej integrácie, cieleného verejného obstarávania a verejných prác na miestnej úrovni pri vytváraní prechodných pracovných miest; zdôrazňuje, že je potrebné budovať kapacity miestnych a regionálnych samospráv s cieľom úspešne mobilizovať investície, zapojiť cieľové skupiny do rozvoja a poskytovania systémov sociálnej podpory a merať distribučné účinky;

31. zdôrazňuje potrebu podporovať režimy skráteného pracovného času a význam cielenej podpory pre pracovníkov zasiahnutých transformáciou, a to na základe pozitívnych skúseností s nástrojom SURE; vyzýva Komisiu, aby navrhla posilnený nástroj SURE zameraný na zelenú a digitálnu transformáciu, keďže podpora takýchto dočasných opatrení na ochranu zamestnanosti v čase krízy môže stabilizovať verejné výdavky určené na politiky zamestnanosti a opatrenia spravodlivej transformácie, ktoré majú zmierniť bezprostredné vplyvy nevyhnutnej transformácie hospodárstva EÚ na zamestnanosť v súlade s cieľmi spravodlivej transformácie;

32. zdôrazňuje, že vplyv na zamestnanosť sa bude líšiť v závislosti od regiónov a obyvateľstva; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zapojiť miestnych občanov a zainteresované strany vrátane príslušných organizácií občianskej spoločnosti a posilniť ich postavenie, aby boli aktívnymi aktérmi transformácie; zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy by mali byť priamo zapojené do navrhovania, výberu a monitorovania projektov, aby sa zabezpečilo, že financovanie bude riešiť osobitné miestne potreby a podporovať diverzifikáciu regionálnych hospodárstiev; zdôrazňuje, že verejné orgány sa musia zapojiť do strategických konzultácií a spolupráce so sociálnymi partnermi počas riadenia transformácie; zdôrazňuje, že zmysluplnú účasť možno zabezpečiť prostredníctvom konzultácií v počiatočnej fáze a jasných mandátov a hlasovacích práv pre sociálnych partnerov, MSP, občiansku spoločnosť, sociálne hospodárstvo a mládež v regionálnych koordinačných orgánoch;

33. zdôrazňuje, že kolektívne vyjednávanie má zásadný význam pre spravodlivé mzdy, sociálnu spravodlivosť a demokraciu na pracovisku, ale stále je rozšírené nerovnomerne; pripomína povinnosť členských štátov, v ktorých je pokrytie kolektívnym vyjednávaním pod úrovňou 80 %, vypracovať národné plány s jasným časovým harmonogramom a konkrétnymi opatreniami na zvýšenie tohto pokrytia; vyzýva Komisiu, aby poskytla členským štátom usmernenia a podporu pri posilňovaní systémov vyjednávania, najmä na odvetvovej úrovni a s plným zapojením sociálnych partnerov; zdôrazňuje, že vlády by mali podporovať budovanie kapacít sociálnych partnerov, najmä na regionálnej úrovni, v rámci vykonávania odporúčania Rady o zabezpečení spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo, aby sa nadviazal štruktúrovaný sociálny dialóg a uskutočnilo kolektívne vyjednávanie o plánoch transformácie na úrovni podnikov;

34. domnieva sa, že finančné dôsledky vyžiadaného návrhu by sa mali pokryť z existujúcich vyčlenených rozpočtových prostriedkov;

35. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie a sprievodné odporúčania Komisii a Rade.

PRÍLOHA K UZNESENIU:
ODPORÚČANIA K OBSAHU VYŽIADANÉHO NÁVRHU

Európska smernica o spravodlivej transformácii vo svete práce: zabezpečenie vytvárania pracovných miest a revitalizácia miestnych hospodárstiev

Európsky parlament sa domnieva, že Komisia by mala stanoviť tieto zásady a ciele:

Odporúčanie 1: Všeobecný cieľ návrhu

Všeobecným cieľom návrhu by malo byť vytvoriť rámec politických opatrení Únie, ktoré možno zaviesť do praxe v regiónoch dotknutých zelenou a digitálnou transformáciou, s cieľom zabezpečiť sociálne spravodlivú a inkluzívnu transformáciu a vytváranie a ochranu kvalitných pracovných miest.

Odporúčanie 2: Forma návrhu

Vzhľadom na potrebu komplexného balíka opatrení potrebných na dosiahnutie tohto cieľa by mal návrh obsahovať prvky v týchto oblastiach:

a) pracovné podmienky;

b) integrácia osôb vylúčených z trhu práce;

c) informovanie a konzultácie s pracovníkmi;

d) zlepšovanie pracovného prostredia s cieľom chrániť zdravie a bezpečnosť pracovníkov.

Odporúčanie 3: Predmet návrhu

Návrh by sa mal zamerať na tieto politické opatrenia:

a) vytvorenie osobitného rámca na predvídanie a riadenie zmien v regiónoch a odvetviach, ktoré prechádzajú transformáciou, na základe zásad povinného a včasného informovania a konzultácií s pracovníkmi a ich zástupcami, sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania;

b) zabezpečenie toho, aby sa v kontexte transformácie účinne uplatňovalo právo pracovníkov a ich zástupcov na informácie a konzultácie, ako je stanovené v smernici 2002/14/ES a vo vnútroštátnych ustanoveniach;

c) zavedenie individuálneho práva na odbornú prípravu pracovníkov počas pracovného času;

d) vytvorenie národných stratégií spravodlivej transformácie s osobitným zameraním na rozvoj dlhodobej vízie pre miestne

hospodárstva a pracovnú silu vo všetkých postihnutých regiónoch a odvetviach, ktoré sa budú koncipovať a realizovať prostredníctvom zmysluplného zapojenia sociálnych partnerov a miestnych aktérov;

e) rozvoj podporných programov pre podniky, najmä MSP a miestnych aktérov, s cieľom podporiť vytváranie pracovných miest na miestnej úrovni;

f) zabezpečenie zosúladenia ponuky pracovnej sily a zručností s dopytom po nich prostredníctvom kombinovaného využívania informácií o trhu práce, posilnenej spolupráce miestnych aktérov a sociálnych partnerov s poskytovateľmi odbornej prípravy a podpory plánov transformácie na úrovni podnikov;

g) vytvorenie monitorovacej štruktúry na zabezpečenie strategického výhľadu v súvislosti s vplyvmi transformácie a vývojom na trhu práce.

Odporúčanie 4: Vykonávanie a presadzovanie

1. Návrh by mal rešpektovať výsadu členského štátu uplatňovať alebo prijímať zákony, iné právne predpisy alebo správne opatrenia, ktoré sú pre pracovníkov výhodnejšie, alebo podporovať alebo povoľovať uplatňovanie kolektívnych zmlúv, ktoré sú pre pracovníkov výhodnejšie, a nemal by predstavovať platný dôvod na zníženie všeobecnej úrovne ochrany, ktorá sa už poskytuje pracovníkom v členských štátoch.

2. Návrh by mal rešpektovať autonómiu sociálnych partnerov vrátane práva vyjednávať a uzatvárať kolektívne zmluvy a umožniť im, aby boli na základe spoločnej žiadosti poverení jeho vykonávaním za predpokladu, že vnútroštátny systém môže kedykoľvek zaručiť výsledky sledované návrhom.